

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Vtrum præscientia vel dispositio, vel prædestinatio Dei esse potuerit, si
nulla essent futura. B. C

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

tia; dispositione, prædestinatione, voluntate, &
 potentia. Sciendum est ergo, quod sapientia vel
 Scientia Dei cum sit vna & simplex, tamen pro-
 pter varios rerum status & diuersos effectus, plu-
 ra ac diuersa sortitur nomina. Dicitur enim non
 tantum scientia, sed etiam præscientia vel prou-
 dentia: Et est Scientia siue Prouidentia nõ de fu-
 turis tantum, sed de omnib. de bonis scil. & de ma-
 lis. Dispositio vero, de faciendis. Prædestinatio,
 de omnib. saluandis, & omnib. bonis: quibus & hic
 liberantur, & in futuro coronabuntur: Prædesti-
 nauit enim Deus ab æterno homines, ad bona e-
 ligendo & prædestinavit eis bona præparando.
 Quod homines prædestinavit, Apostolus ostendit
 dicens. Prædestinavit quos præsciuit fieri confor-
 mes imagini filii sui. Et alibi, Elegit nos ante mun-
 di constitutionem, vt essemus sancti & immacula-
 ti. Quod autem bona eis præparauerit. Propheta
 Esaias ostendit dicens. Oculus non vidit Deus abs-
 te, quæ præparasti diligentibus vel expectantibus
 te. Ergo ab æterno prædestinavit quosdam futu-
 ros bonos & beatos, id est, elegit vt essent boni &
 beati: & bona eis prædestinavit, id est, præparauit.
 Prouidentia autem est gubernandorum: quæ vtiq;
 eodem modo videtur accipi, quo dispositio. In-
 terdum tamen prouidentia accipitur pro præ-
 scientia. sapientia vero vel scientia de omnibus
 est, scilicet bonis & malis, & de præscientibus,
 præteritis & futuris: & non tantum de tempora-
 libus, sed etiam de æternis. Non enim ita scit Deus
 ista temporalia, vt seipsum nesciat, sed ipse solus
 seipsum perfecte nouit: cuius scientiæ compara-
 tione omnis creature scientia imperfecta est.

*Vtrum scientia, vel præscientia, vel dispositio, vel prædestina-
 tio potuerit esse in Deo si nulla fuissent futura.* B

Hic cõsiderari oportet, Vtrũ scientia vel præsciẽ-
 tia, vel dispositio, vel prædestinatio potuerit esse

Român. 8.

Ephes. 1. a
Esa. 64. b. C
1. Cor. 2. b.

Oppositio.

se in Deo, si nulla fuissent futura? Cum. n. præscientia sit futurorum, & dispositio faciendorum, & prædestinatio saluandorum: si nulla essent futura, si nihil esset facturus Deus, vel aliquos saluaturus, non videtur potuisse in Deo esse præscientia, vel dispositio, vel prædestinatio: potuit autem Deus nulla præscire futura, potuit non creare aliquid, ut non saluare aliquos, potuit ergo in Deo non esse præscientia, vel dispositio, vel prædestinatio. Ad hoc autem ita à quibusdam opponitur. Si, inquit, potuit præscientia Dei non esse in Deo ab æterno, & potuit non esse, si verò potuit non esse? cum præscientia Dei sit e. scientia, & scientia sit eius essentia: potuit ergo non esse ab æterno, id quod est eius diuina essentia. Ita & de dispositione & prædestinatione, quæ est diuina essentia obiiciunt. Addunt quoque & alia ita loquētes: Si potuit Deus non præscire aliqua, cum idem sit Deo præscire quod scire, & scire quod esse: potuit ergo non esse. Item: Cum idem sit Deum præscium esse, & Deum esse, si potuit non esse præsci, potuit non esse Deus. Potuit autem non esse præscius, si potuit nulla præscire. At potuit nulla præscire, quia potuit nulla facere.

*Responsio quod præscientia, & dispositio & prædestinatio
quæsi relatiuè dicuntur ad futuras res
vel ad faciendas.* C

Ad hoc iuxta modum nostræ intelligentiæ ita dicimus, Præscientia vel dispositio vel prædestinatio ad aliquid dici videntur. Sicut. n. creator ad creaturam relatiuè dicitur, ita præscientia vel præscius ad futura refertur videtur, & dispositio ad facienda, ac prædestinatio ad saluanda. Veruntamē creator ita relatiuè dicitur, ut essentiam non significet. Præscientia vel præscius & in respectu futurorū dicitur, & essentiam designat: ita etiā dispositio, & prædestinatio. Ideoq; cū dicitur: Si nulla essent futura, non esset in Deo præscientia, vel non esset

esset Deus præsciens: quia varia est ibi causa dicendi, distinguere oportet rationem dicti. Cum ergo dicis: Si nulla esset futura, non esset in Deo præscientia vel non esset præsciens: si in dicendo hanc causam attendis scilicet quia nulla esset subiecta eius præscientiæ, unde ipsa possit dici præscientia vel ipse præsciens, quod utrumque dicitur propter futura: verus est intellectus. Sin autem ea ratione id dicis, quod non sit in eo scientia, qua præscit futura, vel quod ipse non sit Deus qui est futurorum præsciens, falsa est intelligentia. Similiter & illæ locutiones determinandæ sunt: Potuit non esse præscientia Dei, vel potuit non esse præsciens, & potuit Deus non præscire aliqua, id est, potuit esse quod nulla futura subiecta esset eius scientiæ, & ita non posset dici præsciens vel præscire, vel scientia eius vel præscientia: non tamen eo minus ipse esset, vel eius scientia. Sed non posset dici præsciens vel præscire vel præscientia, si eius scientiæ futura nulla forent subiecta. Similiter de dispositione & prædestinatione & providentia. Hæc non (ut dictum est) ad temporalia referuntur, & de temporalibus tantum sunt.

*Quod scientia Dei non tantum est de temporalibus,
sed etiam de æternis.*

D

SCIENTIA verò vel sapientia non tantum de temporalibus, sed etiam de æternis est. Ideoque, et si nulla fuissent futura, esset tamen in Deo scientia eademque modo est: nec minor esset quam modo, nec maior est quam esset. Sciuit ergo Deus ab æterno æternum, & omne quod futurum erat, & sciuit immutabiliter. Scit quoque non minus præterita & futura quam præsentia, & sua æterna sapientia & immutabili scit ipse omnia, quæ sciuntur. Omnis enim ratio supernæ & æternæ sapientiæ, ut ait Ambr. in eo est, quia omnem sapientiam & essentiam capit sua immensa scientia.

*Amb. 84. 3.
lib. 5. de fi-
de ad princ.*

O

Qua-